Gróðurkort af Akureyri og nágrenni

- Kortlagning hófst í ágúst 2009
- Verður lokið sumarið 2010
- Staffæring gagna stendur yfir
- Frumkort tilbúið fyrir vorið 2010
- Lokaskýrsla og kort fyrir árslok 2010

Staða staffæringar 26. nóv. 2009

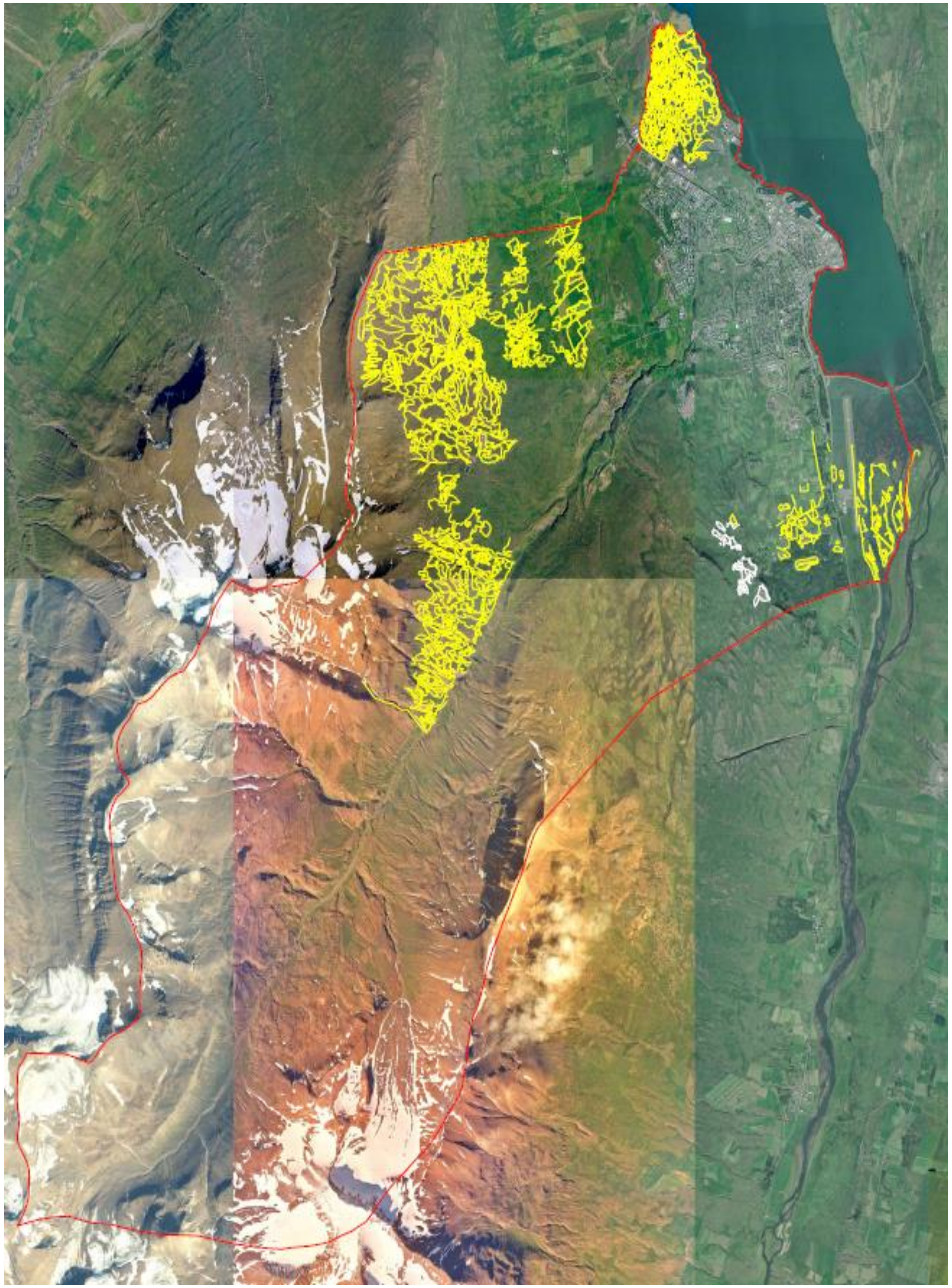

NÍ-09011

Gróðurkortlagning Hríseyjar 2007

Rannveig Thoroddsen, Guðmundur Guðjónsson
og Borgþór Magnússon

Unnið fyrir Akureyrarbæ

NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS

Forsaga

- Fundað með umhverfisnefnd Akureyrar 2006 vegna lúpínu og kerfils í Hrísey
- Tillaga um gróðurkortlagningu eyjarinnar til að taka út ástand og meta þróun
- Samningur gerður og kortlagning fer fram í sept. 2007
- Frumniðurstöður kynntar 2008
- Skýrslu lokið og skilað í nóvember 2009

Kortlagning og greining af Hrísey

- 1976 á svarthvítar loftmyndir 1:36.000, kort ekki gefið út
- Litloftmynd frá 1998
- 2004 Spot gervitunglamynd

Hrísey 1998
Loftmynd

...\malogstaerd3V8_23nov.dgn 23.11.2006 11:57:32

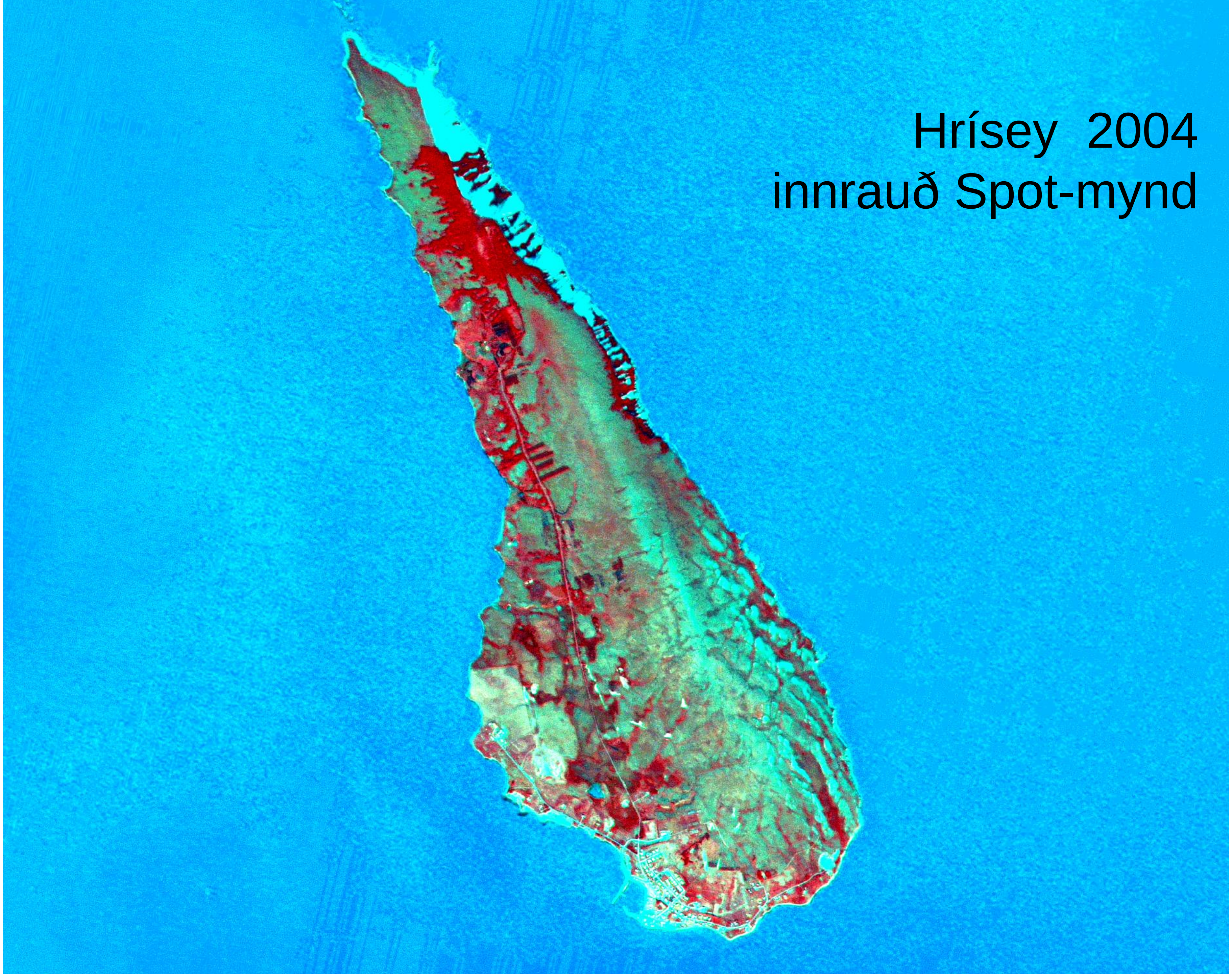
Hrísey 2004
innrauð Spot-mynd

Kortlagning 2007

- Lágflugsmyndir teknar af Loftmyndum ehf. í lok júlí fyrir Akureyrarbæ
- Upprétt myndkort
- Gróðurkortlagning unnin á myndkort

Gróðurkort 2007

1. tafla. Flatarmál gróðurlenda og landgerða í Hrísey haustið 2007.

Gróðursamfélag Gróðurlendi	**ha**	**km²**	**% af eyju**
Mólendi	**358**	**3,58**	**48**
Lyngmói (B)	330	3,30	44
Víðimói og kjarr (D)	8	0,08	1
Þursaskeggsmói (E)	15	0,15	2
Fléttumói (J)	5	0,05	1
Gras- og blómlendi	**206**	**2,06**	**28**
Graslendi (H)	116	1,16	16
Blómlendi (L)	<1	<0,01	<1
Hávaxnar og breiðumyndandi tegundir (L3-L5-L6)	90	0,90	12
Ræktað land	**67**	**0,67**	**9**
Garðlönd, tún og uppgræðsla með grösum (R1-R5)	39	0,39	5
Skógrækt (R6)	27	0,27	4
Votlendi	**29**	**0,29**	**4**
Deiglendi (T)	6	0,06	1
Mýri (U)	15	0,15	2
Flói (V)	7	0,07	1
Samtals gróið land	**660**	**6,60**	**89**
Landgerð (lítt eða ógróið land)			
Byggð, önnur mannvirki og rask (by, n, ra)	31	0,31	4
Annað lítt eða ógróið land (fl, fj, gr, me, mo, sk)	51	0,51	7
Vatn/tjarnir (av)	1	0,01	<1
Samtals ógróið land	**83**	**0,83**	**11**
Alls	**743**	**7,43**	**100**

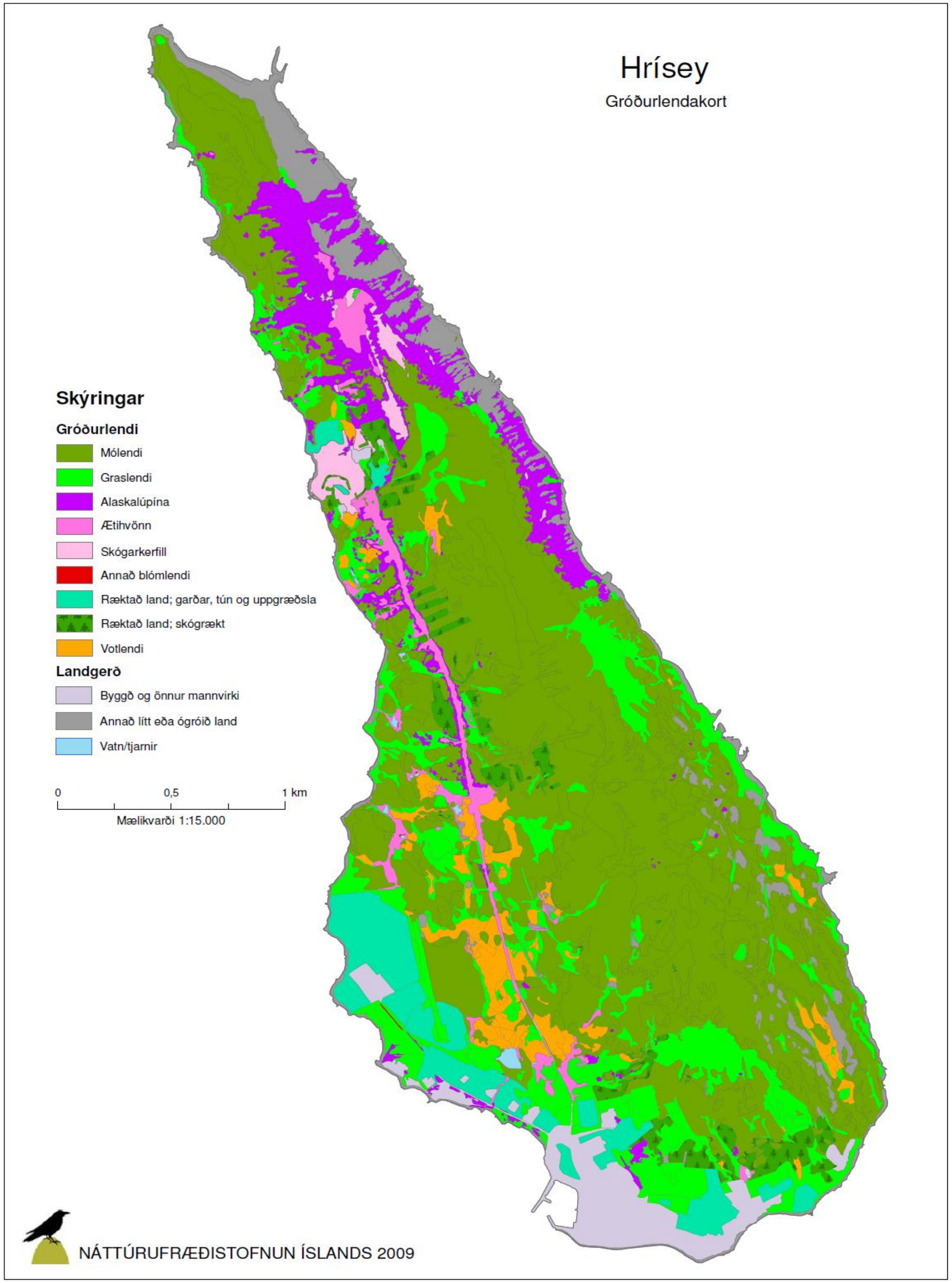
Hrísey
Gróðurlendakort
Skýringar
Gróðurlendi
Mólendi
Graslendi
Alaskalúpína
Ætihvönn
Skógarkerfill
Annað blómlendi
Ræktað land; garðar, tún og uppgræðsla
Ræktað land; skógrækt
Votlendi
Landgerð
Byggð og önnur mannvirki
Annað lítt eða ógróið land
Vatn/tjarnir
0
0,5
1 km
Mælikvarði 1:15.000
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

Gróðurlendi og landgerðir 2007

ha, % eyjar

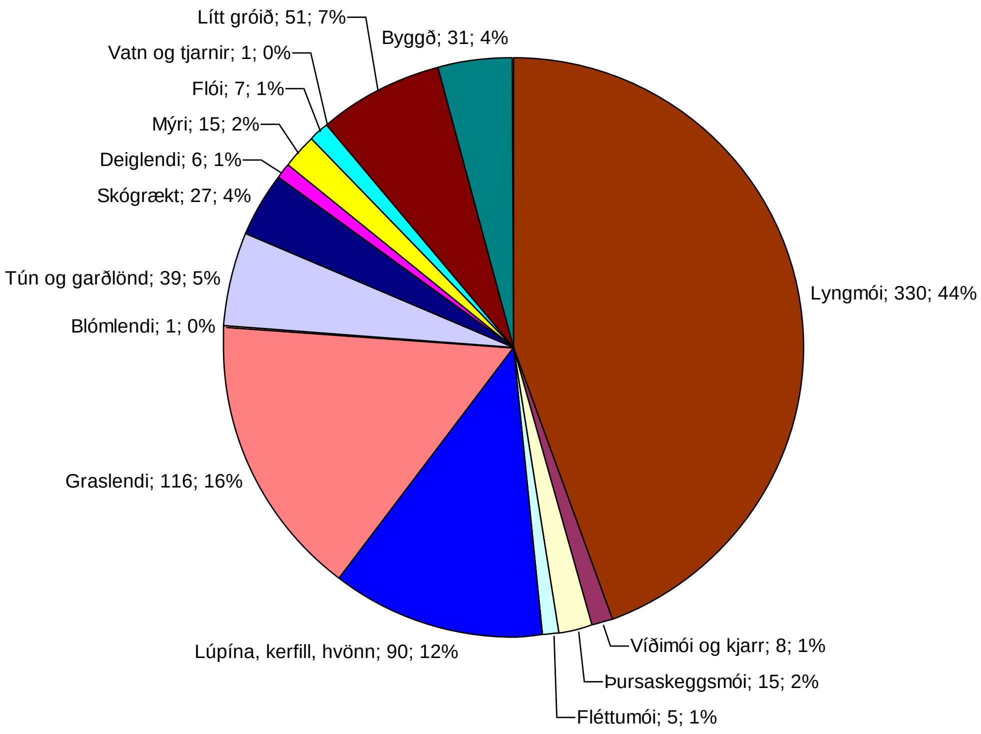

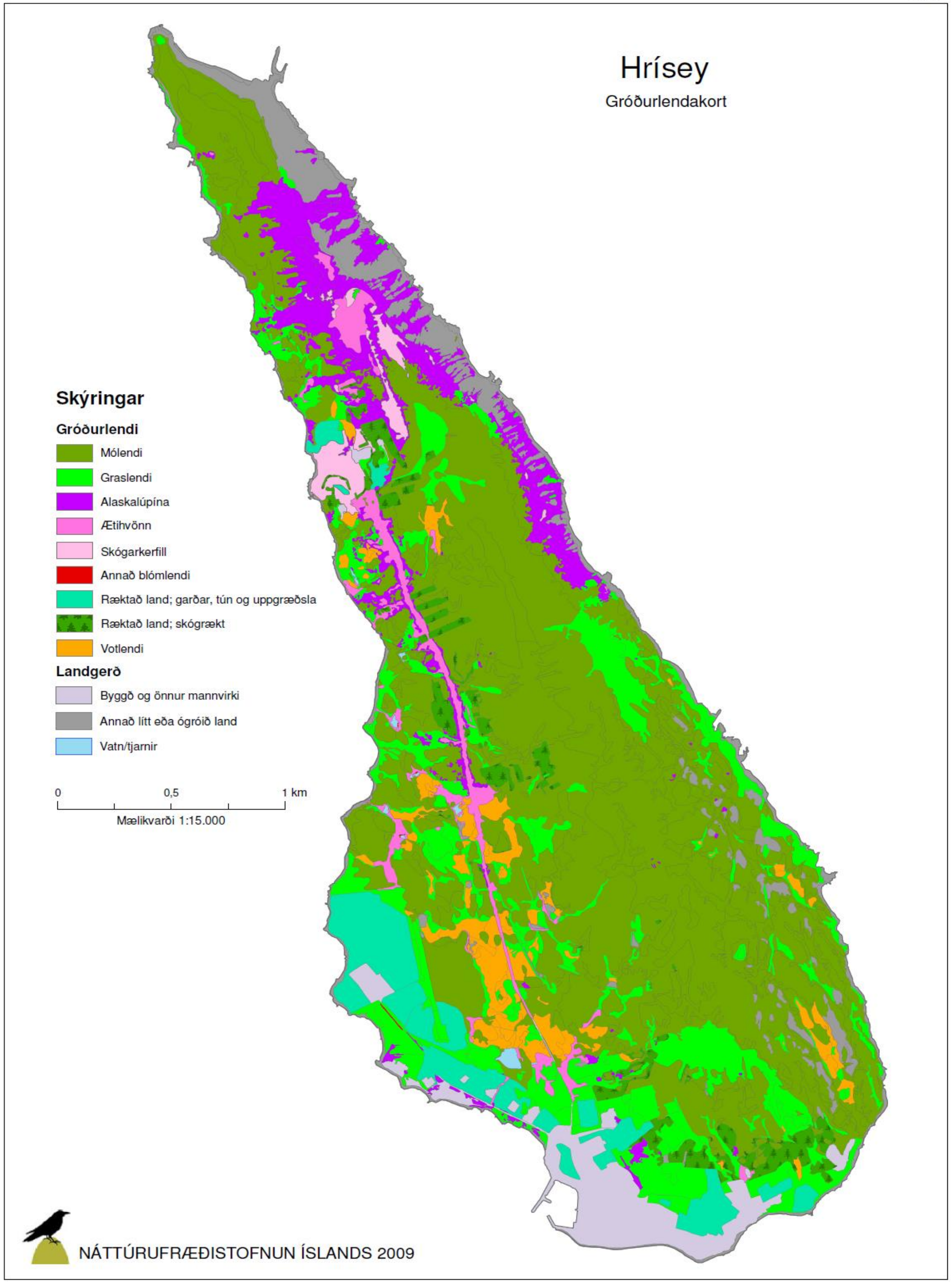
Hrísey
Gróðurlendakort
Skýringar
Gróðurlendi
Mólendi
Graslendi
Alaskalúpína
Ætihvönn
Skógarkerfill
Annað blómlendi
Ræktað land; garðar, tún og uppgræðsla
Ræktað land; skógrækt
Votlendi
Landgerð
Byggð og önnur mannvirki
Annað lítt eða ógróið land
Vatn/tjarnir
0
0,5
1 km
Mælikvarði 1:15.000
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

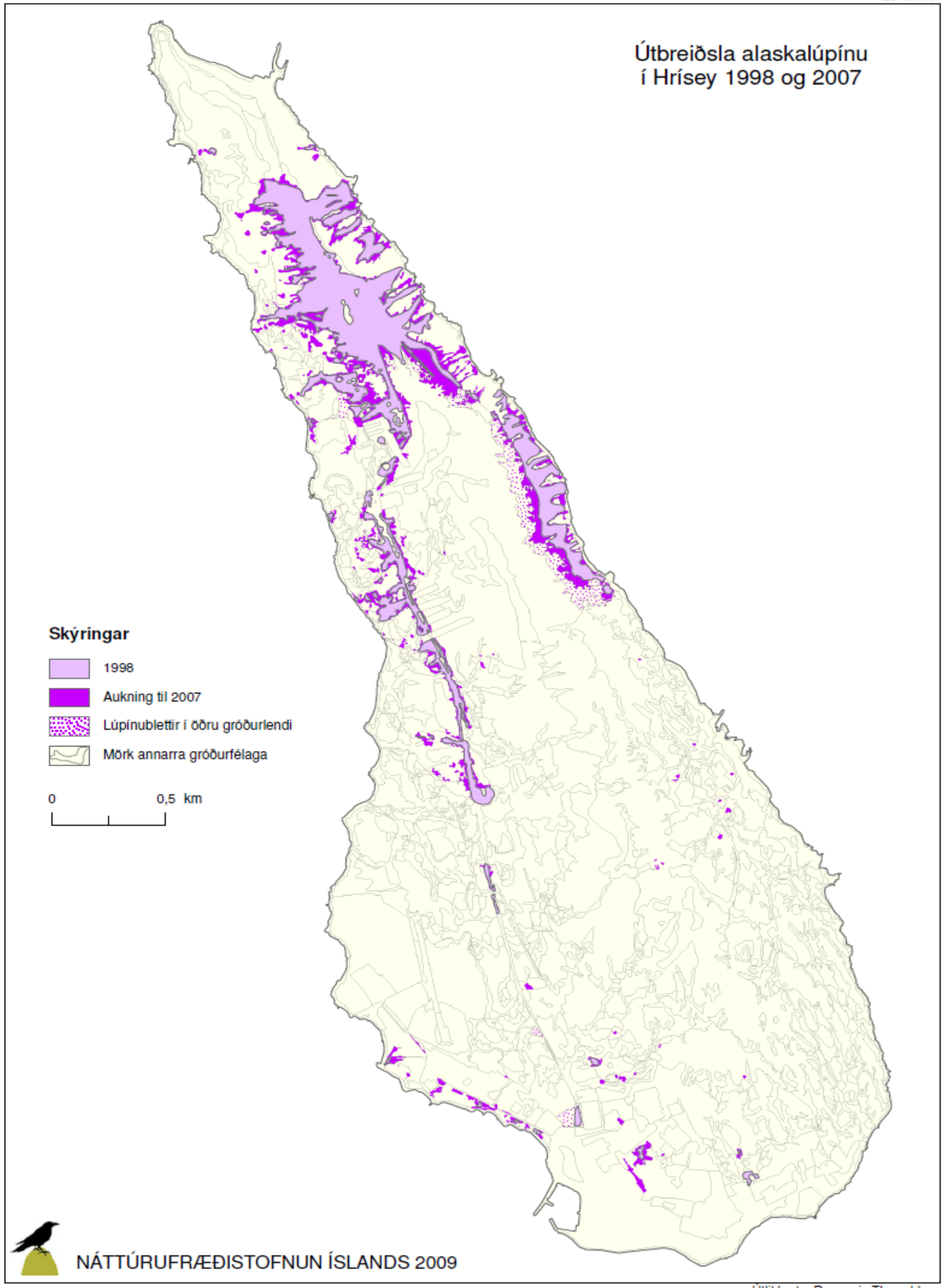

Útbreiðsla alaskalúpínu
í Hrísey 1998 og 2007
Skýringar
1998
Aukning til 2007
Lúpínublettir í öðru gróðurlendi
Mörk annarra gróðurfélaga
0
0,5 km
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

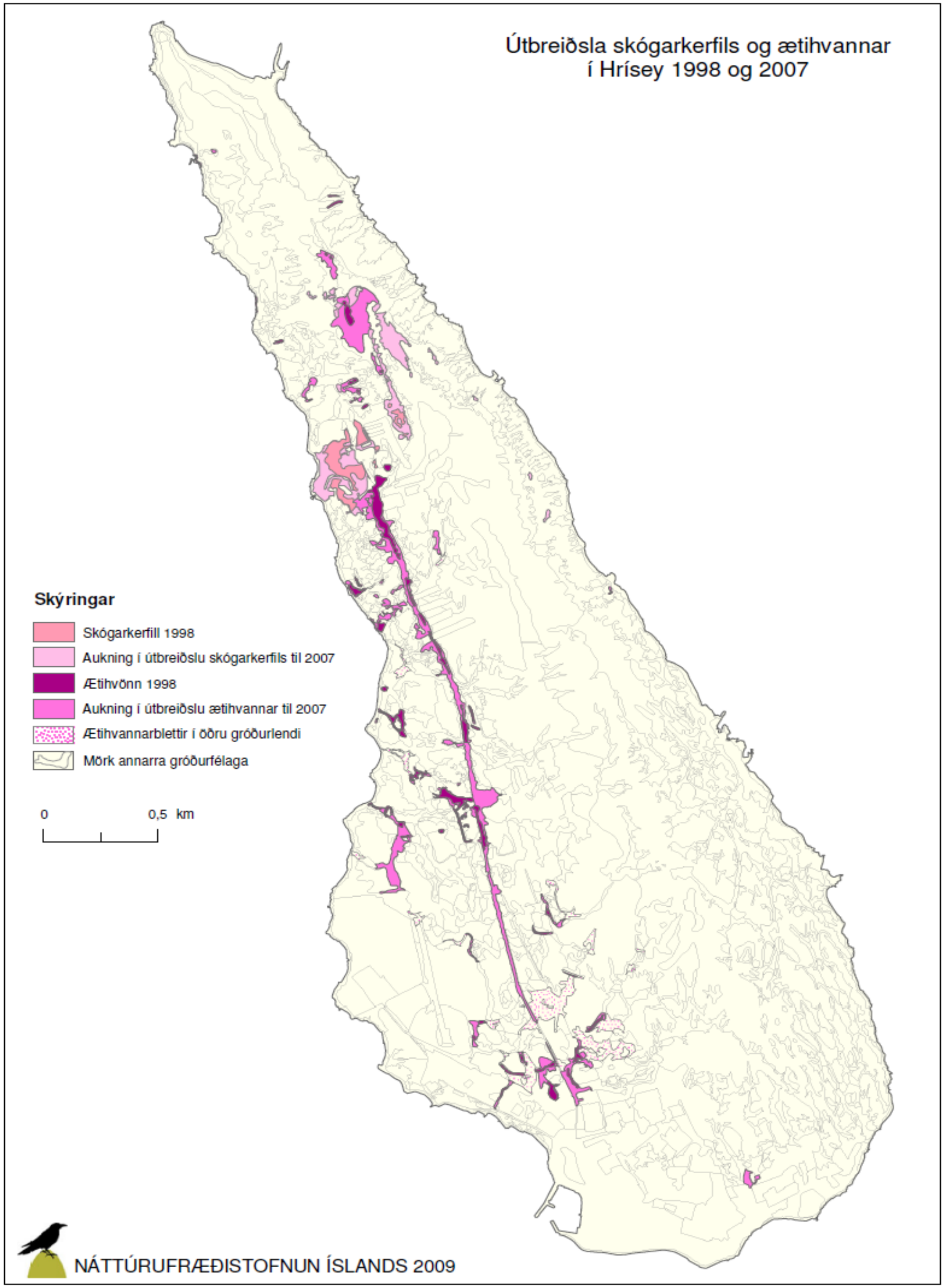
Útbreiðsla skógarkerfils og ætihvannar
í Hrísey 1998 og 2007
Skýringar
Skógarkerfill 1998
Aukning í útbreiðslu skógarkerfils til 2007
Ætihvönn 1998
Aukning í útbreiðslu ætihvannar til 2007
Ætihvannarblettir í öðru gróðurlendi
Mörk annarra gróðurfélaga
0
0,5 km
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

5. kort

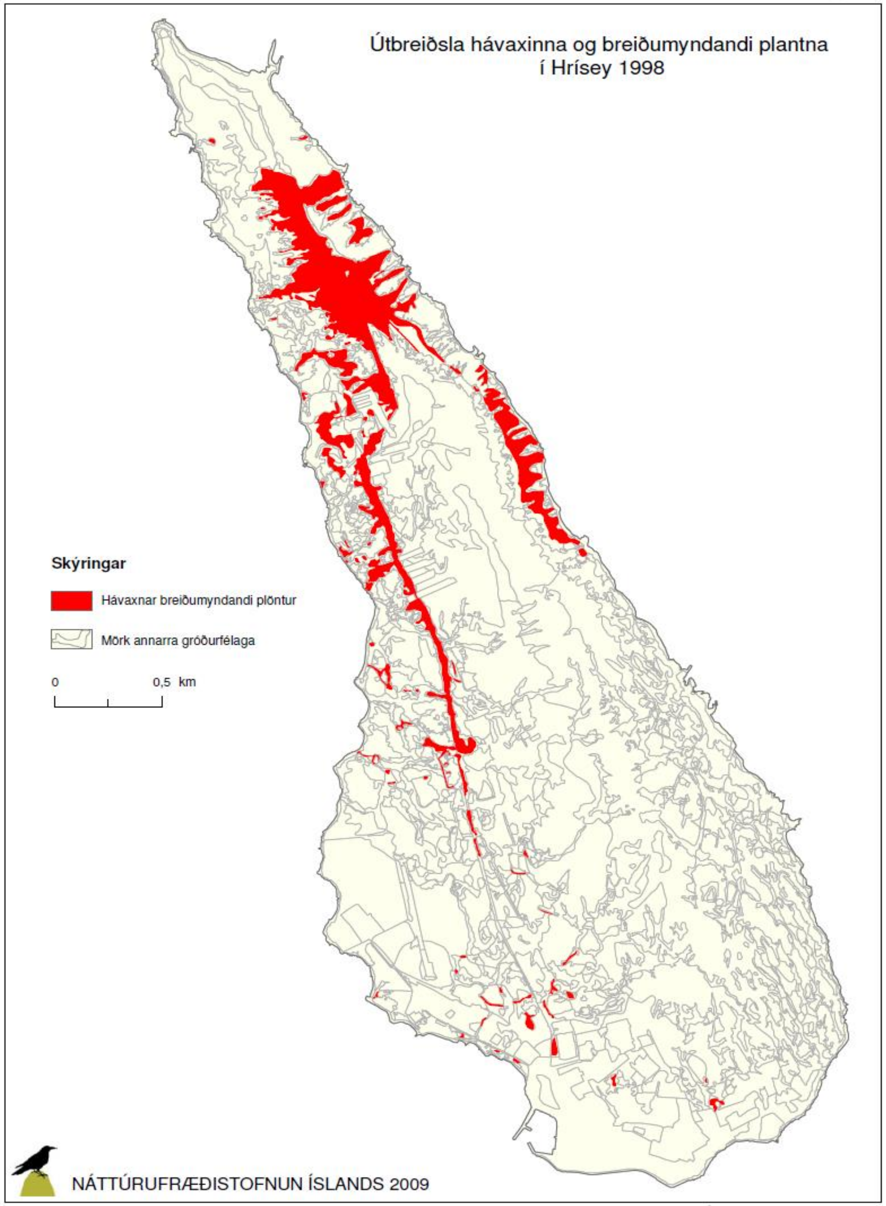
Útbreiðsla hávaxinna og breiðumyndandi plantna
í Hrísey 1998
Skýringar
Hávaxnar breiðumyndandi plöntur
Mörk annarra gróðurfélaga
0
0,5 km
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

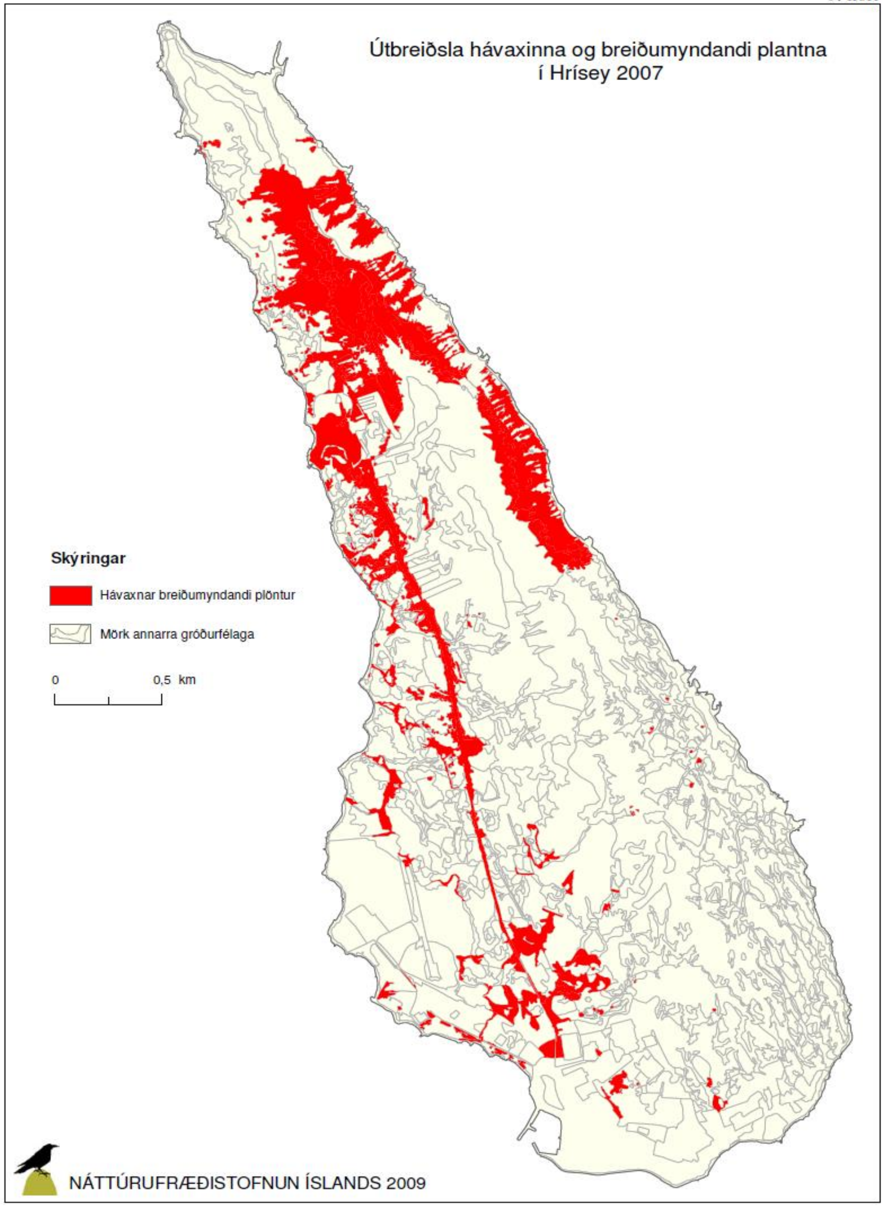
Útbreiðsla hávaxinna og breiðumyndandi plantna
í Hrísey 2007
Skýringar
Hávaxnar breiðumyndandi plöntur
Mörk annarra gróðurfélaga
0
0,5 km
NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS 2009

Fuglavarp í Hrísey

- 40 tegundir varpfugla -
- Mólendið mikilvægt búsvæði fyrir mófugla
  - heiðlóa, spói, hrossagaukur, þúfutittlingur, skógarþröstur, rjúpa
- Opna landið einnig mikilvægt f. sjófugla
  - æðarfugl, kría
- Votlendi (30 ha) mikilvægt f. endur og vaðfugla
  - stokkönd, rauðhöfði, jaðrakan

Rjúpnavarp

- Karrar taldir árlega
  - 1963-1977
  - frá 1983
- Eitt þéttasta varp sem þekkt er
  - 270 karrar 1986

2. mynd. Óðalskarrar á lífi í Hrísey um miðjan maí 1966, 1967, 1971 og 1975. Glögglega sést munur á hámarks- og lágmarksárum rjúpunnar.

Hvert stefnir?

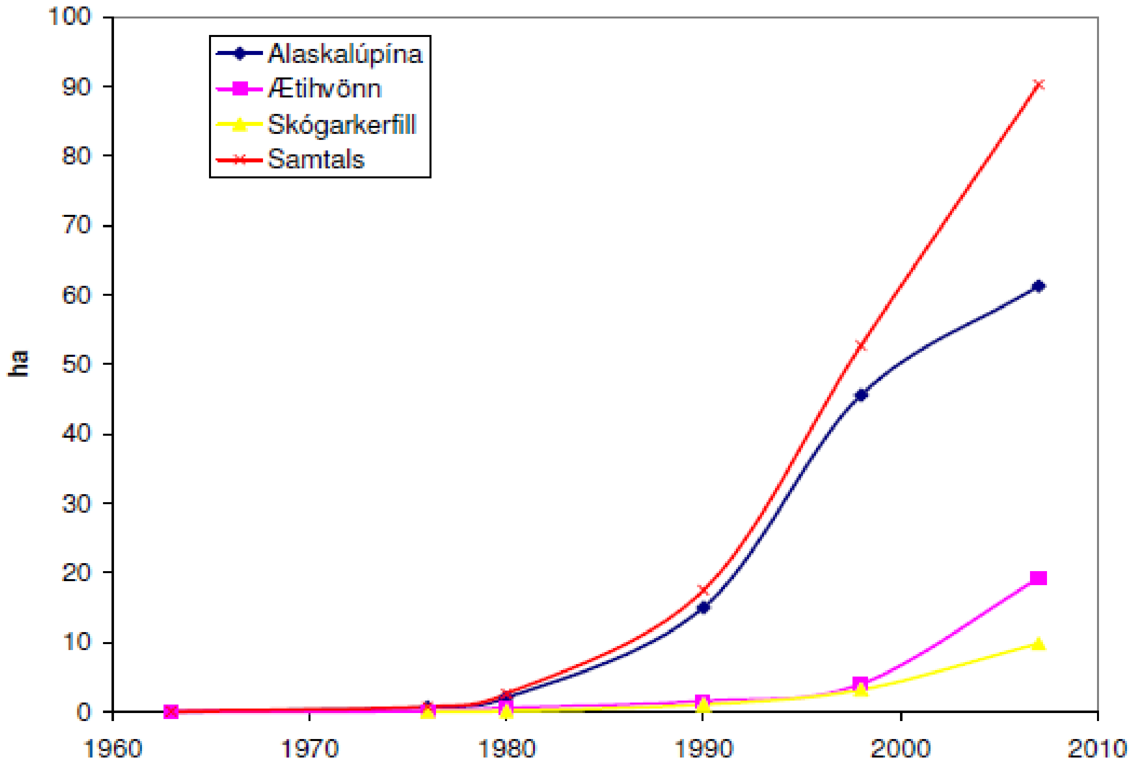

1. mynd. Líklegur vöxtur í útbreiðslu alaskalúpínu, skógarkerfils og ætihvannar í Hrísey frá 1963, byggt á mælingum á loftmyndum frá 1976, 1998 og 2007. Gildi fyrir árin 1980 og 1990 eru ágiskanir. Lúpínu var fyrst sáð í eyjunni árið 1963 og þá var hvannafræi einnig sáð við tjarnir í landi Ystabæjar.

Hrísey - meginatriði

- Hrísey einkennist af víðáttumiklu mólendi
- Úbreiðsla lúpínu, skógarkerfils og hvannar ógn við líffræðilega fjölbreytni í eynni
- Eyjan undirlögð innan 50 ára
- Hefta ber útbreiðslu, stöðugar aðgerðir nauðsynlegar til framtíðar, fella inn í almenn verk
- Standa ber vörð um fjölbreytni fugla og búsvæði þeirra í eynni
- Viðhalda opnu landi, takmarka skógrækt

Aðgerðir

- Mikilvægt að bíða ekki með aðgerðir
- Vandi vex með hverju ári
- Aðgerðir gegn framandi tegundum þarf að fella inn í árlegar, fastar aðgerðir sem unnar eru á útivistarsvæðum
- Fela sömu aðilum umsjón verka ár eftir ár, byggja upp þekkingu og reynslu

Aðgerðir gegn lúpínu/kerfli

- Sláttur, reiting
- Endurvekja sauðfjárbeit
- Setja markalínur, halda plöntum frá suðurhluta eyjar?

Sláttur

- Lúpína er viðkvæm fyrir slætti
- Sláttutími skiptir miklu máli
- Kemur aftur upp af fræforða

- Kerfill þolir slátt betur en lætur undan við endurtekin slátt

Áhrif sláttar á lúpínu, á mismunandi tíma sumars

10.-14. ljósmynd.
Endurvöxtur lúpínu eftir slátt á Korpu á mismunandi tímum sumarið 1987. Myndirnar eru teknar 21. júní 1989, um tveimur árum eftir slátt.
Photo 10-14. Regrowth of Nootka lupine after cutting at different times in the summer of 1987. The photos are taken two years later, on June 21, 1989.

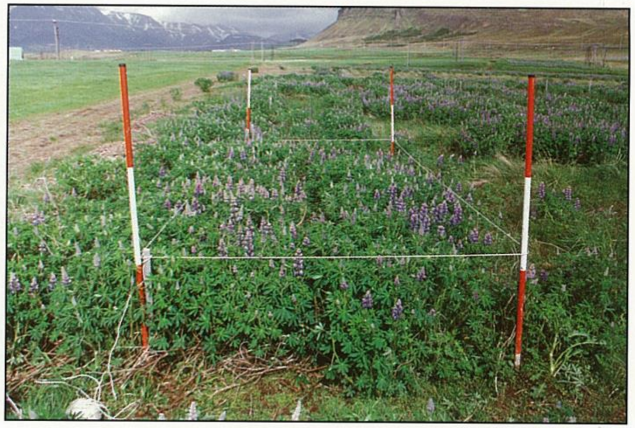

10. ljósmynd.
Sláttutími 1. júní. Plöntur hafa orðið fyrir litlum áhrifum af slætti og vaxið upp að nýju.
Photo 10. Cutting on June 1. Effects of the cutting are not apparent, plants recover.

13. ljósmynd.
Sláttutími 6. ágúst. Fremur lítil áhrif af slætti, um helmingur plantna virðist hafa vaxið upp að nýju.
Photo 13. Cutting on August 6. Rather little effects of the cutting, about half of the old plants have recovered.

11. ljósmynd.
Sláttutími 22. júní. Talsverð áhrif af slætti, meiri hluti plantna hefur drepist. Ungplöntur eru hins vegar teknar að vaxa upp af fræi innan um grösin.
Photo 11. Cutting on June 22. Majority of the old plants have died. Among the grasses young plants are regenerating from seeds.

14. ljósmynd.
Sláttutími 26. ágúst. Lítil sem engin áhrif af slætti, plöntur hafa vaxið upp að nýju.
Photo 14. Cutting on August 26. No apparent effects after cutting, plants have recoverd.

12. ljósmynd.
Sláttutími 13. júlí. Mikil áhrif af slætti, nær allar plöntur hafa drepist. Ungplöntur í sverði að vaxa upp af fræi.
Photo 12. Cutting on July 13. Most of the old plants have died but regeneration is occurring from seeds.

- Sláttur fari fram 20. júní – 15. júlí, lúpína í háblóma
- Slá niður við jörð

Búfjárbeit

- Kemur til álita á völdum, afmörkuðum svæðum
- Eyjar, hólmar, girðingar
- Er víða beitt erlendis til að viðhalda fjölbreyttu gróðurfari og halda niðri ágengum tegundum
- Viðhalda hóflegri beit á landi sem enn er nýtt til beitar í bæjarlöndum

Minn tími mun koma !

Ísafjarðarbær gerir tilraun með að nota kindur og hesta til að slá gras í bænum

Beita húsdýrum á hringtorgin

NÁTTÚRUVERND Ísafjarðarbær mun gera tilraun með að beita húsdýrum á lítið notuð græn svæði í bænum næsta sumar. Ralf Trylla, umhverfisfulltrúi Ísafjarðarbæjar, segir mögulegt að lækka kostnað við slátt, auk þess sem húsdýrin séu á allan hátt umhverfisvænni en sláttuvélarnar.

„Einhver þarf að slá grasið, og dýrin gera það vistvænt og fyrir lítið fé, og svo bera þau auðvitað sjálf á blettinn,“ segir Ralf. Hann segir að líklega verði það einkum kindur og hestar sem verði fyrir valinu. Svæðin sem þau fái til beitar verði væntanlega girt af tímabundið með rafmagnsgirðingum.

UMHVERFISVÆN Búast má við að umhverfisvænar sláttuvélar eins og kindur og hestar verði aðdráttarafl fyrir fjölskyldufólk og jafnvel ferðamenn. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

Í raun er hægt að prófa þessa aðferð á flestum svæðum sem eru notuð lítið eða óreglulega, allt frá opnum svæðum í útjaðri bæja[r] til hringtorga, segir Ralf. Þó sé [sér]staklega áhugavert að beita kind[um] á svæði þar sem kerfill sé til va[n]ræða, enda sé jurtin skæða ekk[i] vandræða á túnum þar sem kin[dur] gangi lausar.

Ekki spillir fyrir að dýrin ga[ti] orðið vinsæl hjá fjölskyldu[m] gönguferð, segir Ralf. Í framh[ald]inu mætti skoða kerfi þar sem l[óð]eigendur geti leigt kind eða ki[nd]ur til að sleppa við að slá blett[i]. Eftir er að skoða ýmsa þætti [til] dæmis hvernig brugðist verði [ef] sleppi dýrin úr girðingu, hve mörg dýr þurfi á hvert tún [og] hversu langan tíma.

Stykkishólmur

- Ný úttekt á ástandi og tillögur um mótvægisaðgerðir
- Unnar af Náttúrustofu Vesturlands
- Mjög vönduð skýrsla og nýstárleg tök

Ágengar plöntur í Stykkishólmi

Útbreiðsla Alaskalúpínu, skógarkerfils, Spánarkerfils og bjarnarklóar og tillögur um mótvægisaðgerðir

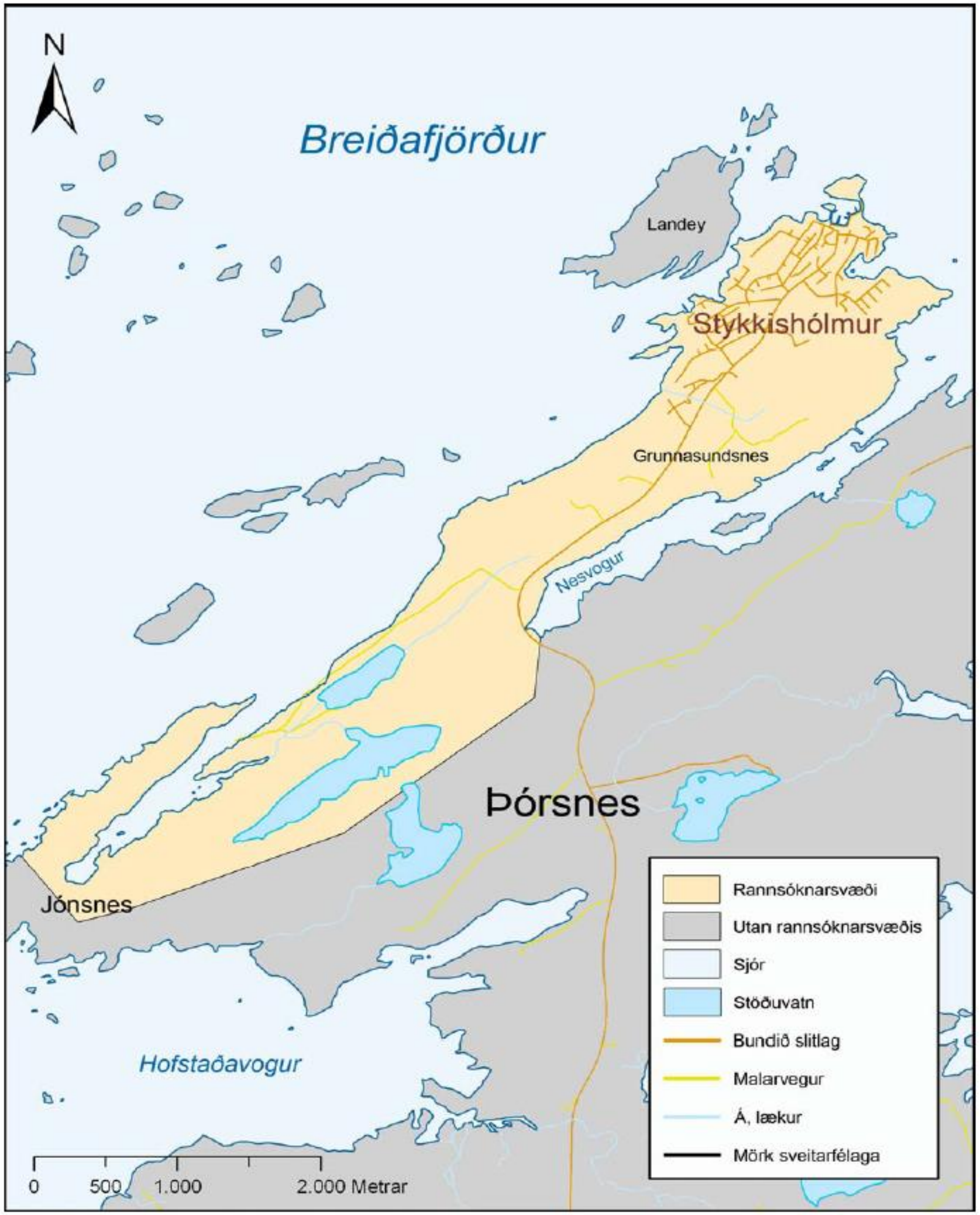

4. mynd. *Rannsóknin náði yfir land Stykkishólmsbæjar (gult), þó ekki eyjar sem tilheyra sveitarfélaginu. Kort birt með leyfi Landmælinga Íslands.*

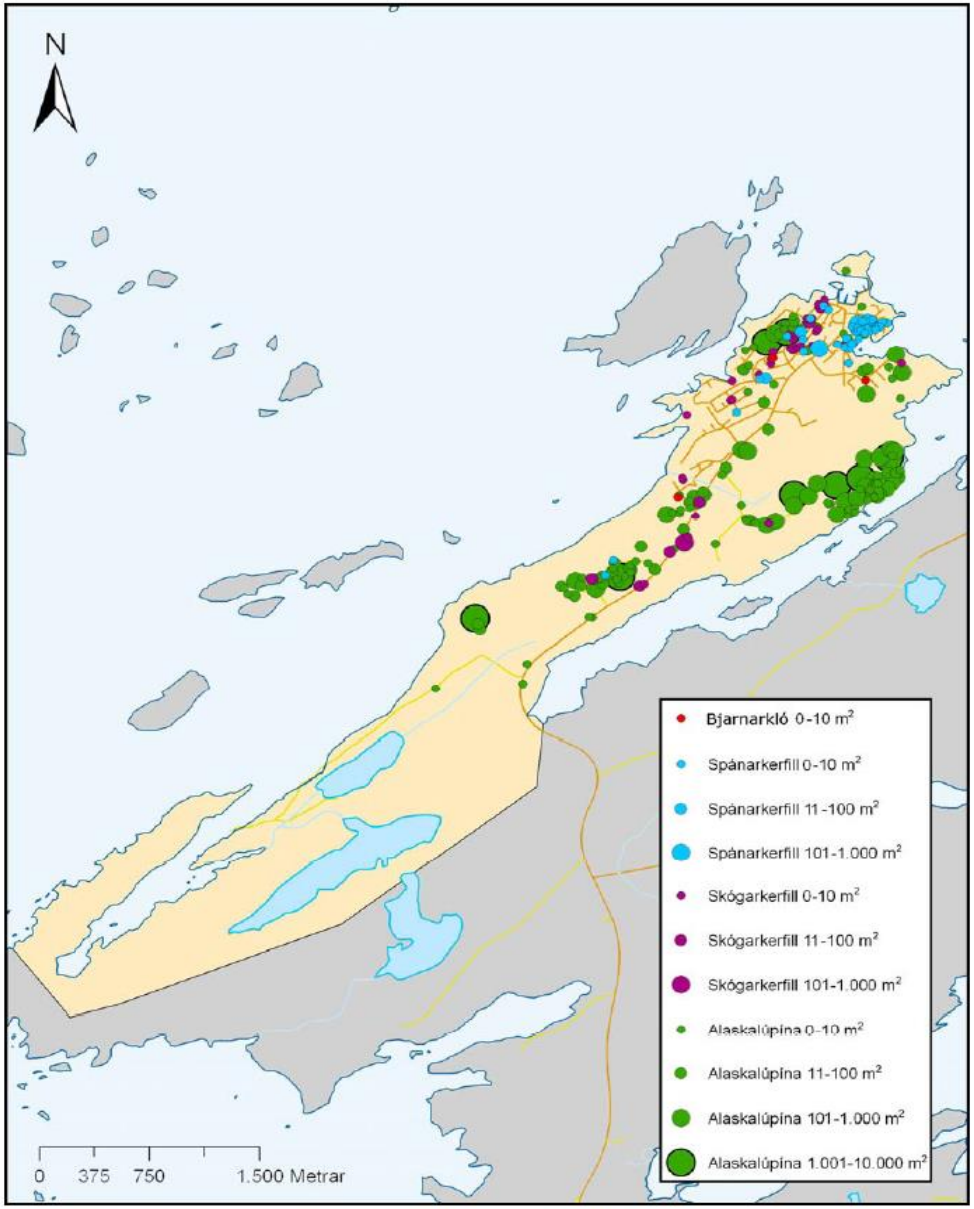

5. mynd. *Útbreiðsla lúpínu (grænt), skógarkerfils (fjólublátt), Spánarkerfils (blátt) og bjarnarklóar (rautt) í landi Stykkishólmsbæjar. Hver punktur táknar fundarstað og stærð punktsins segir til um stærðarflokk breiðunnar. Kort birt með leyfi Landmælinga Íslands.*

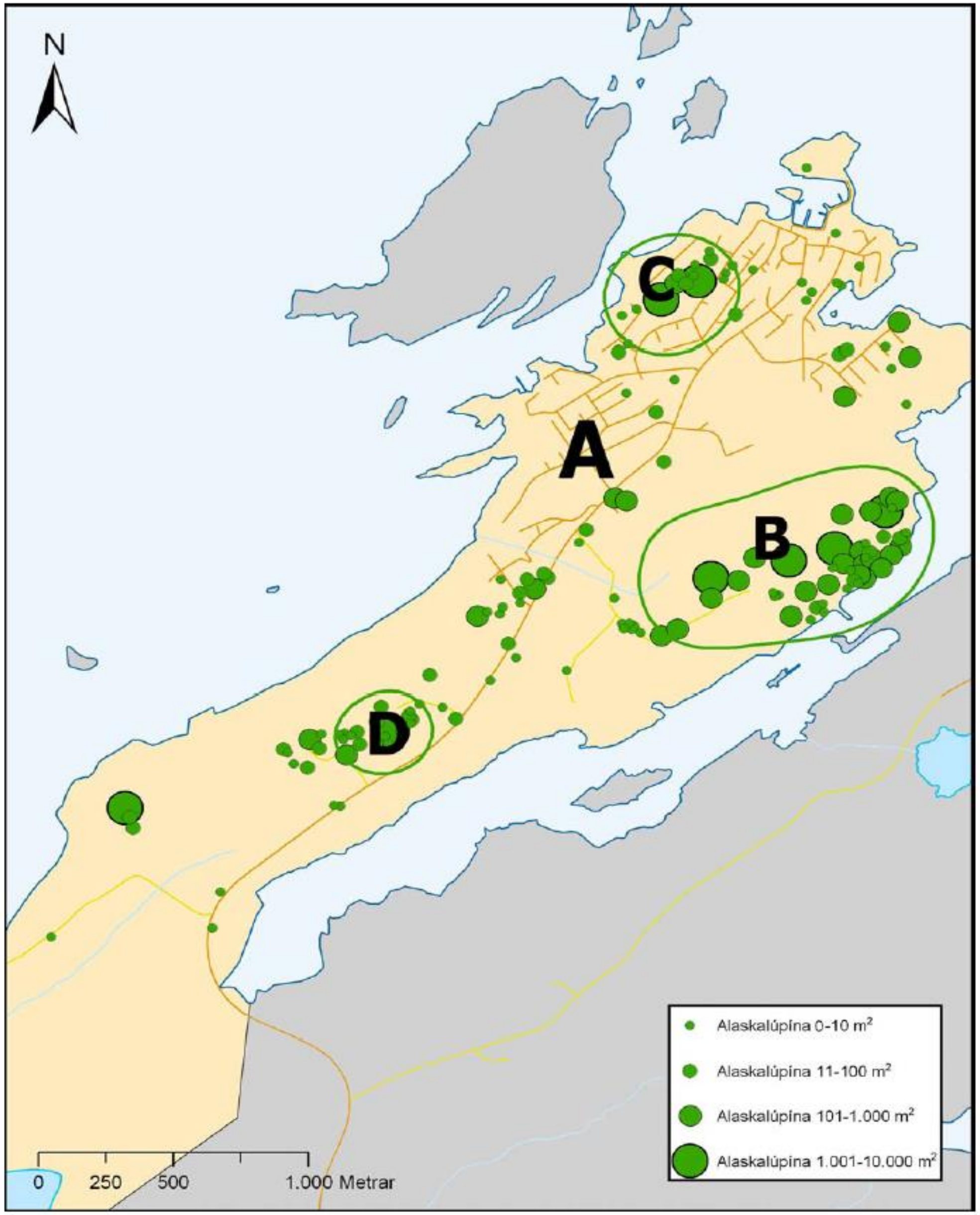

10. mynd. *Útbreiðsla lúpínu í Stykkishólmi (grænir punktar) og 70% þungamiðjur dreifingar plantnanna (grænar línur). Bókstafir vísa til tillagna að forgangsröðun aðgerða (sjá texta á bls. 22). Kort birt með leyfi Landmælinga Íslands.*